№ 60—ՏՈՒՆԵԼՔԻՉ ՏՈՒՊ—№ 60

ԿՊՈՒՏՔ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱԾԳՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հրատարակչատիրական ընկերութեան անդամ Ա. Պետրոսեան

Տարեկան գինը 3 ռուբլի. Կէս տարուան համար՝ 1 ռ. 50 կ.

Կ. ՊՈԼԻՍ

Տպագրուած Ս. Էջմիածնի տպարանում

1897 թ.

ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդունելի համարելով Ս. Էջմիածնի վանական տպարանի տպագրական գործիքները, որոնք ձեռք են բերուել Ս. Պետերբուրգում, Ս. Էջմիածնի վանքի միաբանութեան ժողովը որոշեց հրատարակել մի պարբերական հանդէս, որի նպատակն է լինելու՝ ա) Հայ եկեղեցու պատմութեան, վարդապետութեան, ծէսերի, կանոնների, վարուց սրբոց եւ այլ եկեղեցական գրականութեան վերաբերեալ յօդուածներ, բ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ ուղղութիւններ, գ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ լուրեր, դ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ գրականութեան քննադատութիւն, ե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ ընդհանուր տեղեկութիւններ, զ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ հրատարակութիւններ, է) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենագրութիւն, ը) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի նորագիւտ ձեռագրերի նկարագրութիւններ, թ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի նկարագրութիւններ, ժ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժա) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժբ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժգ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժդ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժզ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժէ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ժը) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ի) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իա) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իբ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իգ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իդ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իզ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իէ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, իը) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լա) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լբ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լգ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լդ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լզ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լէ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, լը) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խա) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խբ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խգ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խդ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խզ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խէ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, խը) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծա) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծբ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծգ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծդ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծզ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծէ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, ծը) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կա) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կբ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կգ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կդ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կե) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կզ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կէ) Հայ եկեղեցու եւ հայ ազգի ներկայ դրութեան վերաբերեալ մատենադարանի հին ձեռագրերի ընդարձակ քննութիւններ, կ

ներկայացնում, որ ինքն էլ ոչ մի բան չի հասկանում այդ գործերից, որոնք ամենից շատ են ներկայացնում ամբողջ դատարանի ժամանակը։ Ամենից շատ ներկայացնում են գործեր, որոնք վերաբերում են ամուսնական հարաբերությունների խզմանը։ Ամուսինները, որոնք ամուսնացել են ինչ-որ սիրո զգացմունքից ելնելով, հետո ամուսնանում են ատելությունից ելնելով

1000 մարտկ, որից 600 է ուսուցչին տրվելիք (ճշ. 627)։ 88915 այցելեցողից 82642 նոր են եղել և 400 մարտկ տալու են վճարովի հիվանդներին։ Հաշվետվության մեջ ասված է, որ հիվանդանոցում 3 մարտկ։

Գալոցի բացման առթիվ նրան շնորհավորելու համար ժողովուրդը հավաքվել էր Ալեքսանդրապոլի թատրոնի առջև։ Ժողովրդի ուրախ բացականչությունների մեջ Գալոցը հանդիսավոր կերպով մտավ թատրոնի դահլիճը, որտեղ նրան դիմավորեցին ուսուցչական անձնակազմը և աշակերտները։ Ներկաների անունից ողջույնի խոսք ասաց ուսուցչուհի Ա. Ղազարյանը։ Ապա Գալոցը ելույթ ունեցավ հետևյալ բովանդակությամբ։

Ես ուրախ եմ, որ ձեզ տեսնում եմ ուրախ և գոհ։ Ես ուրախ եմ, որ ձեր ուրախությունը ինձ ևս ուրախություն է պատճառում

ուսուցին։ Քահանան կրնայ այցելել մանկանց հոգևոր վիճակին ծանօթանալու համար, բայց չի կրնար արտօնուիլ, որ անոնց կրօնի և բարոյական դաստիարակութիւնն ստանձնէ։

—Երզրումի առաջն. փոխանորդին այս գրուածին իմաստով դիտողութիւն մը Տփղիսի Թերթի մը մէջ ալ գրուած էր, ուր գանգատուած էր, թէ Մր. Չէմպըրս չի թոյլատրեր, որ իր ընդունած որբերն, որք հայ եկեղեցւոյ զաւակներն են, հայ եկեղեցւոյ դաւանութեան մէջ մեծնան ու կրթուին։

—ԱՐԱՔԻՐՔ կրկին մեզ թէ Արաքկիրի մէջ Որբանոց բացուելու համար Խարբերդէ հրահանգ եկեր է, պայմանաւ որ Որբանոցի Խնամակալութիւնը բաղկանայ բողոքական անգամներէ, որքերը դաստիարակուին բողոքականաց վարժարանին մէջ, ու ներկայ գտնուին անոնց աղօթքին ու պաշտամունքին. թէ արդէն չէնքեր վարձելով Որբանոցը բացուեր է այս պայմաններու ներքև, և կը շարունակեն ընդունել հայ որբերն, որքան որ յանձնեն մայրերը կամ ազգականները. թէ Ս. Պատրիարք հօր Ընդհանրականին պայմաններն, որ կըտրամադրէր հայ որբերուն թոյլ տալ իրենց Ազգ. լեզուին հետ սովրելու իրենց մայրենի եկեղեցւոյ դաւանանքն ու վայելելու կրօնական պաշտամունքները, չեն յարգուիր, առարկուելով թէ Խարբերդէ եկած հրահանգն այսպէս է. թէ արդէն Բողոքականաց ժողովարանը կըտաբուին որբերն, և այս պատճառաւ տեղւոյն հայ ժողովուրդը տրամած է, ու քահանայից դիմելով գործան կ'ինդրէ։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

*** «Նովոստի» լրագիրը շատ տխուր գոյներով է նկարագրում Պետերբուրգի, պետական այդ մայրաքաղաքի, առողջապահական դրութիւնը։ Այդ նկարագրից երևում է որ Պետերբուրգը թաւալում է ցեխի և գարշահոտութեան մէջ։

«Ով ապրում է Վասիլևսկի Օստրովում, ով գէթ մի անգամ անցել է Մոխէնկի գերեզմանատան մօտով, ով տեսել է ջրանցքները, որոնք լցուած են մի տեսակ պղտոր կեղտոտ գարշահոտ հեղուկով։ Նա կը հաստատայ թէ գէպի ուր պիտի դառնան առողջապահները աչքերը։ Ահա թէ ինչու է վարակման իսկական բունը։ Դժուար է հաւատալ թէ ինչ գարշահոտութիւն է տարածվում տագին հեռաւորութեան վրայ, երբ քամին անցնում է այդ զզուելի տարածութեան վրայով և ծծելով նրա գոլորշիները տարածում է փողոցներում»...

Այդ եթէ մայրաքաղաքն է, ինչ պահանջել գաւառներից։

Նոյն կեղտոտութիւնից գանգատվում է «Նովոյէ Վրեմյա» որ նկարագրում է թէ ինչպէս

«Կեղտոտութիւնները լցվում են ափերին փոսերի մէջ և գարշահոտութիւն տարածում, մանաւանդ շոգերին...հայ»ն։

«Նովոյե Վրեմյա» լրագրի № 7627-ի մէջ տպագրուած է մի թղթակցութիւն Բագուից։ Այդ թղթակցութիւնից իմացվում է որ Բագուի նահանգապետ պ. Բօգդէն դիմել է նաւթարդիւնաբերողների ժողովին և խնդրել, որ Բալախանում օրթօգօրների եկեղեցի կառուցանելու համար ժողովը իւր սեփական միջոցներից յատկացնէ 30 հազար ռուբլի։ Ընկերութեան՝ խորհուրդը քննելով այդ առաջարկութիւնը՝ վճռել է իւր միջոցներից նուիրել յիշեալ նպատակին 10,000 ռուբլի և մնացածը լրացնել ստորագրութեամբ. հետևաբար ինքնայօժար կամքով կատարել է պ. նահանգապետի առաջարկութիւնը, որ և կարող էր չկատարել, որովհետև ամեն մարդ իւր ունեցածի տէրն է և բարեգործութիւնը բոնի չէ կարելի կատարել։ «Նովոյէ Վր.»-ի թղթակիցը՝ փոխանակ ուրախութիւն արտայայտելու՝ այդ առիթու գրում է ի միջի այլոց հետևեալը՝

«Պ. Ղուկասեանը, որ մի հայ է, ինչպէս եւ պէտք էր սպասել, յայտարարեց, թէ ժողովը ընդունեց նահանգապետի հաղորդագրութիւնը մեծ պատրաստակամութեամբ և ուրախութեամբ, և քննելով այդ հարցը վճռեց յատկացնել 10 հազար ռուբլի և տպա ստորագրութիւն բանալ...

Ամեն մի խելքը գլխին և բարեխիղճ մարդու համար պարզ է, որ նաւթարդիւնաբերողների ժողովը կատարելապէս համաձայնել է պ. նահանգապետի առաջարկութեան և կատարում է մի քրիստոնէական եկեղեցու կառուցումն, բայց «Նով. վր.» թերթակցի աչքը ծակում է «հայ» բառը և նա ենթադատութեամբ ուզում է հասկացնել, որ եթէ պ. Ղուկասեանը հայ չլինէր, անշուշտ ժողովը մեծ գումարից կըյատկացնէր 30 հազար ռուբլին... մինչդեռ պ. Ղուկասեանը միայն յայտնում է ժողովի կայացրած վճիռը։ Այդ բաւական չէ. «Նով. Վր.»-ի թղթակիցը, մահմեդական մոլեռանդ սէիդի փանդիկոստութեամբ, մինչև անգամ փրփուրը բերանին կատաղութիւն է արտայայտում, որ նոյն ժողովի մէջ նօքէլի կառավարիչ պ. Ֆէօյդէլը (հրէայ) առաջարկում է, թէ պէտք է Բալախանում կառուցանել նոյնպէս հայոց եկեղեցի և մահմեդականների մզկիթի և ննդամութեամբ նկատում է թէ՝

«Միջազգային նաւթարդիւնաբերողների ժողովի անդամները ազմուկով ծափահարեցին պ. Ղուկասեանին և Ֆէօյդէլին, և որովհետև ժողովի նախագահ պ. Բէվին արբեցը չէր դնում այդպիսի տարօրինակ ուրախութեան արտայայտութեան, ուստի նրան էլ ազմկաւից ցոյցեր արին»...

Այսքան էլ զզուելի չարամտութիւն կըլինի արդեօք, պահանջել որ արդելը դրուի, երբ մի ժողովուրդ ուրախութիւն է արտայայտում տեսնելով թէ երկրում կառուցանում են աղօթատեղի թէ օրթօգօրների, թէ հայերի և թէ մահմեդականների համար...

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԴԵՐՄԱՆԻԱ. — Քաղաքական աշխարհում և մամուլի էջերում մեծ ազմուկ է հանել Բերլինում տեղի ունեցած զօրահանդիսի յանկարծականն, անսպասելի ընդհատումը, որի պատճառները մինչև այժմ չեն հասկացուած։ Մայիսի 20-ին, Բերլինում, Ցէմպելհօֆի դաշտում սովորական զօրահանդէս կար, որին ներկայ էր Վիլհելմ կայսրը։ Զօրահանդէսը դեռ չէր վերջացած, երբ կայսեր մօտեցաւ հնծեալ ադիւտանտներից մէկը և նրան յանձնեց մի փակ ծրար։ Վիլհելմ կայսրը մեծ ուշադրութեամբ կարդաց ծրարի միջի թուղթը և իսկոյն հրաման տուաւ դադարեցնել զօրահանդէսը և միևնոյն ժամանակ կայսերական չքախմբին և գեներալիտէտին յայտնեց, թէ «պետական անյետաձգելի շատ կարևոր գործի համար ինքն ստիպուած է շատ շուտով վերադառնալ պալատ»։

ՉԱՆԱՉԱՆ

Ոսկի փաչի. — Բրուկլինում, Նիւ-Եօրքի նահանգում, Brooklyn Watch Case Company անունով ժամացոյցների մի գործարան դադրեցրեց իւր 25-ամեայ գործունէութիւնը և հինգ յարկանի գործարանական շէնութիւնը անցաւ մի ուրիշ ընկերութեան ձեռք։ Շէնութիւնով ամբողջ չէնքի հիմնաւոր և ուշադիր վերանորոգութեան, նոր գործարանաւէրը գոաւ 20-կարաւանոց ահագին արժէք ունեցող ոսկի փոշի, որ 25 տարուայ ընթացքում կուտուել էր յատակի ճեղքերում, պատերի և առաստաղների վրայ։ Շէնութիւնը ունէր շատ բանուորական սենեակներ, որոնց միջով անցել էր նրբիը ոսկի ժամացոյցների համար, մինչև որ վերջիններս պատրաստվում և լոյս էին հանվում ի վաճառ։

Այդ նրբիը մշակելու ժամանակ զանազան արհեստանոցներում ոսկու փոքրիկ մասնիկները գէս ու դէն էին թռչում։ Վերև յիշուած վերանորոգութիւնը սկսելուց առաջ գործարանի ներքին յարկում չինեցին հինգ մեծ վառարաններ։ Այնուհետև, վերանորոգութեան ժամանակ, ամենից առաջ պոկեցին վերին յարկի պատերի եզերները։ Այն մասերը, որ այրել անկարելի էր, լուացին խնամքով և լուացուածքը պահպանեցին։ Առաստաղները, պատերի ծեփերը քերեցին, արօրեցին և բարակ պղնձէ մաղերով անցկացրին։ Բոլորը, ինչ որ կար, հին թախտիկները, յատակների տախտակները և լուսամուտների շրջանակները մոխիր դարձրին։ Այդ մոխիրը և նրա մէջ եղած բոլոր մնիները, պատուտակները և այլն ձգեցին սեղմող մեքենայի տակ և, վերջ ի վերջոյ, այս բոլոր մասսայից ձեռք բերին 50,000 գոլլարի գուտ ոսկի։

Եւ յետոյ մենք զարմանում ենք, որ Ամերիկայում մեզ նման մարդիկ շատ արագ են հարստանում։

Խմբագիր-հրատարակիչ՝
ԱՐՇԱՒ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՓՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆԸ

Վրաց պատերազմական Ճանապարհով.

Մայիսի 1-ից մինչև նոյեմբերի 1-ը

Թիֆլիզից՝ — հինգ տեղ ունեցող կառքերը գուրս են գնում առաւօտեան 8 ժամին (գիշերելով Մլեթի կայարանում) և 10 ժամին (գիշերելով Պասանաուր կայարանում) և հասնում են Վլադիկավկազ միւս օրը, երեկոյեան 7 ժամին և 9 ժամին 10 ուղեղին։ Վեց տեղ ունեցող օմնիբուսները Թիֆլիզից գուրս են գընում առաւօտեան 7 ժամին և 3 ժամին կէսօրից յետոյ և առանց գիշերելու ճանապարհին հասնում են Վլադիկավկազ միւս օրը առաւօտեան 9 ժամին և երեկոյեան 5 ժամին 20 ուղեղին։

Վլադիկավկազից հինգ տեղ ունեցող կառքերը գուրս են գնում առաւօտեան 7 ժամին (գիշերելով Մլեթի կայարանում) և 9 ժամին Գուդաուրում) հասնում են Թիֆլիզ միւս օրը երեկոյեան 7 ժամ 25 ուղ. և 8 ժամ 15 ուղեղին։ Վեց տեղ ունեցող օմնիբուսները Վլադիկավկազից գուրս են գնում առաւօտեան 8 ժամին և երեկոյեան 7 ժամին և հասնում են Թիֆլիզ միւս օրը առաւօտեան 8 ժամին 15 ուղեղին և երեկոյեան 8 ժամին։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Բ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիաս Վօրոնցովի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիւրակի օրերից.

ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ

Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժական, վէներական (սիֆիլիս) և նեղքին հիւանդութիւնների։

Կ. Մ. ՀԻԿՈՎԱՆ—9 –10 ժ. աչքի, նեղքին և նեարդային հ.

Դին-բժիշկ Ա. Ի. ԴՈՒՆԱՑԵՎԱ-ՐՈՒԴՆԿՈ—11—12 ժ. կանանց և երեխայոց հ.

Զ. Ի. ԲԱՔԱՆԱՍԵԱՆՑ.—10—11 ժ. կանանց հ. չորեքշաբթի, ուրբաթ և շաբաթ, իսկ 1½—2 ժ. երկուշաբթի, երեքշաբթի և հինգշաբթի.

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—12—1 ժ. կանջի, կոկորդի, քթի և կրծքի հ. երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ։

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—12—1 ժ. նեղքին, երեխայոց և նեարդային հ. երկշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ։

Ա. Գ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—1½ ժ. նեղքին և երեխայոց հ.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—5—6 ժ. երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ։

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—5—6 ժ. երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ։

Բ. Ա. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ.—6½—7½ ժ.

Հիւանդանոցումը քիմիական և խոշորացուցական հիւանդութիւնն ամանում մէզի, խոխ, արեան, կաթի հայլն։

Վճար 50 կ. չքաւորները ծրի։ Համախորհրդի (կոնսիլիում) և օպերացիայի համար առանձին։

Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ։

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿ· ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Մշտական մահճակալների բաժնով

ԴՕՔՏ. Ի. Մ. ՄԱՐԿՈՋՈՎԻ

ՆԵՒՈՒԿԻ ԴՈՔՏՕՐ ԿԱՐԳԱԶԱՆԿՈՑԻ)

Սօլօլակ, Գանովսկայա փողոց № 3, Հիւանդների ընդունելութիւն ամեն օր։

Ի. Մ. ՄԱՐԿՈՋՈՎ, ժամը 10—12 վէներական և սիֆիլիսի հիւանդութիւններ։

Ֆ. Վ. ՀՈՒԴՆՈՎՍԿԻ, ժամը 12½—2, վիրաբուժական և մէզի հիւանդութիւնների, (երկուշաբ., չորեքշ., ուրբաթ և կիւրակէ օրերը)։

Ե. Գ. ԴԵԼՈՎ, ժամը 12½—1½. ջղային հիւանդութիւնների (երկուշաբ., չորեքշաբ. և ուրբաթ օրերը)։

Կին-բժիշկ ԵՒ. Կ. ԿԱՐՊՈՎԻՉ, ժամը 10—11, մանկաբարձական և կանացի հիւանդութիւնների (երկուշաբ., չորեքշ. և ուրբաթ օրերը)։

Դ. Ի. ՕՍՏՐՈՎՍԿԻ ժամը 12—1, նեղքին հիւանդութիւնների և ծաղկի պատուաստումն (երեքշաբ., հինգշաբ. և շաբաթ օրերը)։

Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ, ժամը 12½—2, ականջի, կոկորդի և քթի հիւանդութիւնների (չորեքշ. և ուրբաթ օրերը)։

Ի. Ե. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ, ժամը 12—1, մանկաբարձական և կանանց հիւանդութեանց (երեքշ., հինգշ. և շաբաթ օրերը)։

Ա. Ե. ՖՕՆ-ԲՐԵՆՆԷՐ, ժամը 12—1, ատամնաբուժութեան, նաև ատամ մաքրելու, լցցնելու և արհեստական ատամներ դնելու։

Ա. Ն. ԳԷՆՁ, դեղագործութեան մագիստրոս, մանրադիտակով քիմիական և բակտերիոլոգիական հետազոտութիւններ է կատարում — հետազոտութիւն մէզի, խորխի, արեան, կաթի և այլն։

Հիւանդների ցանկութեամբ համաձորհուրդ է լինում։ Բուժարանում կան բաժանմունքներ՝ մարմնամարզական — մասսաժի և սովքարաւժական։

Խորհրդի համար վճարը, ինչպէս նաև ծաղկի պատուաստման համար, 1 ուբլի է։

Աղքատների համար ձրի է։ Համախորհուրդների, անդամահատութեան մասսաժի, մշտական մահճակալի, եղեքտրականութեան, լոզարանի և ցնդուղի համար առանձին համաձայնութիւն պէտք է կայացնել։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԱԶԳԱՅՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԻՍԻ

Բ. ԳԻՐՔԸ

(520 երես, 26 պատկեր)

ԳԻՆՆ Է 2 Ռ.

Բացուած է ԵՐԲՈՐԴ ԳՐՔԻ բաժանորդագրութիւնը բաժանորդագրին է 2 ռ.։

Դիմել՝ Երուանդ Լալայանց, Շուշա կամ Թիֆլիզ՝ Կենդրոնական և Կովկասեան գրավաճառանոցները։ (3—3)

ՀԱՄԱՐԵՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵՐՈՒՄ

ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ

Մ. Մ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆՑԻ

Հիւանդների ընդունելութիւնը դադարեցուած է յունիսի 1-ից, հիւանդ ատամներ բժշկել ու լցնել, և նոր ատամներ չինել։ (10—3)

ՔԱՄԱԼԵԱՆՑ Ս.-Ի

ՀՈՂԱՓԻՆ և ԱՆՄԵՒ ԱՇԽԱՐՔ

ԳՐՔՈՅԿԸ

ԳԻՆՆ Է 8 ԿՈՊ.։

Հարցնել Թիֆլիզի գրախանութներում։ (5—1)

ԼՈՒԱՅԱԾ և ԳԶԱԾ ԲՈՒՐԴ

Օձոցների, վերմակների

ԵՒ ԸՆԾԱՆԵԿԱՆ ԱՅԼ ՊԱՏՐԱՍՏԱՆՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՔԻՄԻԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐՈՎ ՄԱՔՐԱԾ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏԱԾ

ԱԼ. ԹՈՒՇՈՒՐԵԱՆՑԻ ԵՒ ԵՐՈՒԱՆԴ ՄԱՆԴԻՆԵԱՆՑԻ

ՁՈՒԿԵՇԱՐԻ ԼՈՒԱՅԱՐԱՆՈՒՄ

Ցանկացողները կարող են դիմել Մէքայէլեան փողոց, Ալ. Թուշուրեանցի ձեռախտի խանութը, (ոչ հեռու Վօրոնցովի արձանից)։ (50—39)

Տես նկարը № 168.

ԹԻՓԼԻԶԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ ծանուցանում է իւր գիտութիւն ընդհանուր տասարակութեան, որ սոյն 1897 ամի մայիս ամսի 28-ին, ցերեկուայ 1 ժամին, քաղաքային վարչութեան բաժնում, որ գտնւում է Երևանեան հրապարակի վրայ՝ քաղաքային տան մէջ, տեղի պիտի ունենայ քաղաքի փողոցների և հրապարակների 1897 յուլիս 4 ից սկսած փոտօգինով լուսաւորելու երկու տարով վարձակալութեան աճուրդը։

Վարձակալութեան պայմանների մասին կարելի է տեղեկութիւն ստանալ վարչութեան դիւանատան մէջ իւրաքանչիւր օր, բացի տօն օրերից, ցերեկուայ 11 ժամից մինչև ժամի 1-ը։ (4—3)

УЧИЛИЩЕ и ПАНСІОНЪ

Колл. Асесс. Ив. Теръ-Степанова

Готовитъ въ гимназіи земледѣльческое и др. уч. и па бухгалтера, съ платою въ м.-цъ за ученье отъ 5 р., понсіонъ отъ 15 р., бухгалтерію отъ 25 р. Грибоѣдовск. № 12. (5—2)

ԱՂՈՒՀԱՎԱԳՐՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

,,ԵԱԿՕԲ“

Բարեգործական Հաստատուած 1872 թուին։

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,500,000 ՌՈՒԲԼԻ ԲԱՑԻ ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՈՒՐԱՐՆԵՐԻՑ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՂԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն տեսակ շարժական և անշարժ կայքերի։

ՑՐԱՆՑՄՈՐՑՆԵՐԻ ԱՂԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ծովային, գետային և ցամաքային, այլ և ապահովագրութիւն նաւերի։

ԿԵՆԴԱՆԻ ԱՂԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Առանձնապէս ձեռնտու պայմաններով և արտօնութիւններով ի դէպս աշխատանքի անընդունակ դառնալուն։

Օրինակ—30 տարեկան անձն ապահովագրում է 10,000 ռ. դրամագլխի, որ պիտի ետ արուի իւր մահից յետոյ, երբ էլ մահը վրայ հասնելու լինի։ Այդպիսի ապահովագրութեան համար նա պէտք է իւրաքանչիւր 4 ամիս վճարէ 79 ռ., եթէ ցանկանում է արտօնութիւններ ունենալ աշխատանքի անընդունակ դառնալու դիպուածում։ Այս ապահովագրութիւնն իրական ապահովութիւն է այն անձանց ընտանիքների համար, որոնք միջոցներ են ձեռք բերում անձնական աշխատանքով, որովհետև ապահովագրուած անձի աշխատանքի անընդունակ դարձած դիպուածում արուող դրամագլուխն ապրուստի միջոցների համար նեցուկ է։

Ապահովագրութեան համար յայտարարութիւնները ընդունվում և ամեն տեսակ տեղեկութիւններ հաղորդվում են Ընկերութեան Գլխաւոր Վարչութեան մէջ Մոսկվայում, Ընկ. Կովկասի Վարչութեան մէջ՝ Թիֆլիզում (Վելիամինովսկայա փ. տ. № 2) և գործակալութիւնների մէջ՝ Կայսրութեան բոլոր քաղաքներում։

(100—14)

Bateaux a vapeur Français „N. PAQUET ET Cie“

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՀՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

,,Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.“

Կանոնաւոր և ուղղակի նաւագնացութիւն կըլինի ՄԱՐՍԷՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ չորեքշաբթի օրերը, երկու շաբաթը մի անգամ, սկիզբը յունվարի 29/10-ի չորեքշաբթիից, և

ԲԱԹՈՒՄԻՑ ԴԷՊԻ ՄԱՐՍԷՅԼ՝ ՏՐԱԳԻԶՈՆԻ, ՍԱՄՍՈՒՆԻ ԵՒ Կ. ՊՕԼՈՒ ՎՐԱՑՈՎ

Մեկնում է Բաթումից չորեքշաբթի, 11/23 յունիսի ԱՆԱՏՕԼԻ չոփենաւը, նաւապետն է ՒՒԱՆԿԻ,

և այսպէս երկու շաբաթը մի անգամ, չորեքշաբթի օրերը, երեկ. 4 ժամին

Բաթումից—Փարիզ ուղղակի հաղորդակցութեան տոմսակները, գինը սովորականից պակաս է լինում։

Ապրանքների և ճանապարհորդների մասին պէտք եղած տեղեկութիւններ ստանալու համար թող բարեհաճեն դիմել ընկերութեան գործակատարներին

Բաթումում.—Վլկսոր դ'Արնոլդին, Նաբերեժնայա։
Թիֆլիզում.—Գ. Օ. Գ. Բարսեղեանցին, Միօնի փողոց, նախկին Արծրունու բարվանատան։
Բագուում.—Գ. Ս. Դիլդարեանին, Կոլիւբակինի հրապարակ։
Նովօրօսիյսկում.—պ. Մելխիօր Հերշինզօնին։ (20—7)

ԹԻՓԼԻԶԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

յայտարարում է իւր գիտութիւն ընդհանրութեան, որ 1897-1901 քառամեակի իրաւասութեան լրացուցիչ ընտրութիւնները կըկատարուին կիւրակէ, յունիսի 1-ին ընտրական ժողովում, որ տեղի կ'ունենայ Թիֆլիզի ժողովարանի սմարային բնակարանում, Մէքայէլեան փողոցի վրայ, Թաղիբեանի այգում։ Գըրքուէարկուեն ինչպէս նրանք, որոնք յայտնել են իրանց համաձայնութիւնը իրաւասութեան քուէարկուելու մինչև մայիսի 18 ընտրութիւնները և չեն ընտրուել, բացի քուէարկութիւնից հրաժարուողներից, նոյնպէս և նրանք, որոնք կըյայտնեն իրանց համաձայնութիւնը մինչև լրացուցիչ ընտրութեանց օրը, յունիսի 1-ը։

Ժողովի սկիզբն է առաւօտեան ժամը 8-ին։ (3—2)

ԿԵՆԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑՈՒՄԸ (ԹԻՓԼԻԶ)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

	Ռ.	Կ.
Սէիշան Հ. Ղ. Համենց, Տարեգիրք հայոց Լէհաստանի և Ռուսինիոյ հաւատեաց յաւելուածովք Վ. 1896 թ. գինն է. . .	1	50
» Հայ վէնետ կամ յարընչութիւնք հայոց և վէնետաց Վ. 1896 թ. գինն է.	1	50
» Հին հաւատք կամ հեթանոսական կրօնք հայոց Վ. 1895 գ.	1	50
Սբուսանէ, Պատմութիւն եկեղեցեաց և վանօրէից եգիպտոսի, Վ. 1895 թ. գ.	—	25
Գաֆթեան Հ. Գ. Նոր իրագիտութիւն Ա. և Բ. չրջան Վ. 1895/96 թ. գ.	1	50
Երեմեան Ն. Նոր կենդանաբանութիւն և մարդաբանութիւն, պատմական և նկարագրական, Վ. 1896 թ. գինն է.	1	50
Զարբհանալեան Հ. Գ. Ուսումնասիրութիւնք հայ լեզուի և մատենագրութեան յարեմտեաս, Վ. 1895 թ. գինն է.	1	50
Թորոսեան Հ. Կ. Ընտիր Հայկազունք կամ նուէր առ Հայկակ. պատկերազարդ, Վ. 1896 թ. գինն է.	2	50
» Թարգ. Ցուշք կամ յուշատակը Լանդայի, Վ. 1896 թ. գինն.	—	35
» Փաւստոս Բիւզանդ կամ Հայկական եկեղեցւոյ սկզբնաւորութիւն, Վ. 1896 թ. գինն է.	—	35
Վասն վանօրէից որ ի Ս. քաղաքն յերուսաղէմ ըստ նախնեաց մերոց, Վ. 1896 թ. գինն է.	—	35
Վիլհէմ կամ քրիստոնէական ներքսգամութիւն, պատմական վէպ ժամանակից Փիլիպպոս երկրորդի կայսեր Սպանիոյ, Վ. 1894 թ. գ.	—	25
Տիրոյեան Հ. Ա. Խաղամոլ, թատերգութիւն ի հինգ հանդէս, Վ. 1896 թ. գ.	—	40
Դիկենս Դաւիթ Կոպպերֆիլդ. Թ. Դ. Դ. գինն է.	1	—
Լալայեան Եր. Ազգագրական հանդէս երկ. գ. Թ. 1897 թ. գինն է. .	2	—
» Նոյն գրքի ա. հ.	2	—
Հ. Ղ. Սէիշան, Հայ բուսակ կամ հայկական բուսաբանութիւն, Վ. 1895 թ. գ.	5	—
Հ. Մանուէլ Քաջունի, Ձեռնամանութիւն տեսական և գործնական. Վ.	—	50
» Մեղուաբուծութիւն, Վեն. 1895 թ. գինն է. . .	—	75

Օտար բաղաքացիք պէտք է վճարեն և ճանապարհածախս։ Յանօթներին ուղարկվում է և վերադիր վճարով։ (4—2)

ԽԱՉԱՏՈՒՐ Ա.ԲՈՎԵԱՆԻ

ԵՐԿԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ

ստացել է և վաճառվում է Թիֆլիզ «Կենտրոնական գրավաճառանոցում» հեղինակի որբացեալ թոռների օգտին։

Գիրքը տպուած է մեծ խնամքով, մարուր թղթի վրայ, 540 մեծ ութածալ երեսներից, արժէ 1 ռ., ճանապարհի ծախքով և 1 ռ, 35 կոպ.։ Ճանապարհորդների համար պատրաստուած է համեստ և չքեղ կազմերով, 40 կ. և 1 ռուբ.։ Քաղաքից դուրս ուղարկվում է և վերադիր վճարով՝ եթէ արժէքի կէսը կանխիկ է ուղարկուած։ (20—14)

Дозволено цензурою, Тифлисъ 29-го Мая 1897 года.

Տպարան Մնացականի Մարտիրոսեանցի։

Типографія М. Мартиросянца. На Михайловской ул. № 81